

Празникът на куклите

На IX издание на фестивала имаше всичко – и клоуни, и акробати, и танцьори

Оля Стоянова

„Какво става тук?“, пита леко ядосан възрастен мъж, който едва си проправя път сред хората, струпани пред Столичния куклен театър привечер. „Сигурно чакат за някакво куклено представление“, отговаря кротко жената до него. „Кукли ли? Ами къде са децата тогава?“, недоумява мъжът и двойката отминава.

Това са няколко реплики от един случайно подслушан разговор. Трябва да е било някъде в средата на септември, точно в разгара на Международния фестивал за уличен и куклен театър „Панаир на куклите“ 2016, когато пред сградата на Столичния куклен театър непрекъснато се събираше публика – било за някоя премиера, било за вечерните улични представления. И не е като да нямаше деца. Деца имаше, но и онзи човек беше прав – възрастните хора май бяха повече.

Дори погледът на страничен наблюдател може да отчете очевидното – това издание на „Панаирът на куклите“ беше по-пъстро от обикновено и привлече повече публика – програмата на фестивала беше по-богата от предишни години, включваше повече събития, предложи повече улични представления, спря се на различни локации, имаше много международни участия и разбира се – много повече почитатели.

„Панаирът на куклите“ е биенале и се провежда на всеки две години, а добрата новина е, че тазгодишното 9-то издание съвпадна със 70-ия юбилей на Столичния куклен театър. А това превърна празника в двоен. Тази година под шапката на фестивала бяха събрани близо 40 спектакъла, имаше дори цирково шоу. Фестивалната програма предложи не само българска и международна куклена продукция, но и куп съпътстващи събития, включително лекция за детската драматургия на Лиляна Бардиевска от Полша, няколко творчески работилници, а също и сценографска изложба в НДК с близо 300 кукли, участвали в представления от преди седемдесет години до днес, сред които и куклите на Енчо Пиронков и Кольо Карамфилов. Беше представен и албумът „70 години художници и кукли в Столичния куклен театър“, в който са събрани историите на 77 художници, работили в СКТ от началото през 1946 г. до днес, както и новата книга-летопис „70 години Столичен куклен театър. 1946 – 2016“, с автори и съставители Никола Вандов, Иван Райков, Кирякос Аргиропулос и Марина Кунгелова.

Ето, трудно е дори само да се изброят събитията, които се случиха през седмицата от 16 до 22 септември 2016. А още по-трудно беше се обхване цялата фестивална програма, защото имаше дни, в които публиката трябваше да избира между седем-осем събития. Ето и някои от тях.

Допускам, че в добрите години на българския цирк може и да е имало нетърпеливи тълпи от възрастни и деца пред шатрите, но днес тази гледка беше неочаквана. Към спектакъла **Gran Panico al bazar** на италианската трупа CIRCO PANICO от Болоня имаше голям интерес и нещо повече – очакванията се оправдаха. Не само заради отличната импровизация, но и защото самото представление беше добра демонстрация, че съвременното цирково изкуство няма много общи черти с класическия цирк, а по-лесно се откриват допирните му точки с модерния танц, уличния пърформанс или физическия театър. **Gran Panico al bazar** е шоу, което разчита точно на такава смесица от цирк, клоунада, театър и музика на живо. Италианците преминават границите между жанровете, импровизират, свирят на пиано, контрабас, духови инструменти и дори индийска лютня, ходят на въже, жонглират отлично и въпреки това за всички е ясно, че не гледахме обикновено цирково представление. Или да го кажем така – и за непредубедения зрител става ясно, че съвременният цирк е нещо много повече от обикновен набор технически умения.

Ако се съди по реакцията на публиката, представлението за възрастни „Алегро ма нон тропо“ на испанската трупа **Zero En Conducta** беше един от другите фаворити. Испанците не гостуват за първи път у нас, а в авторския си спектакъл Хосе Антонио Пучадес и Хулиета Гаскон разказват чрез кукли и танц една пределно изчистена и красива история за любовта.

„**Пластмасови герои**“ на Ариел Дорон сякаш е в другата крайност – не само заради темата за войната и историята за всекидневието на един войник в Израел, но и заради мащабите и формата. Заглавието „Пластмасови герои“ позволява да се чете буквално – войната е разиграна като детска игра на маса с пластмасови войници, хеликоптери и танкове, и разбира се, кукла Барби. Плюс голям плюшен тигър за разкош. Любопитното тук е не толкова умелото водене на фигурките от Ариел Дорон и различни техники за игра, колкото алюзията, че ако всяко събитие

бъде сведено до такъв мащаб, то може да изглежда едновременно нелепо и страшно.

Зад поетичното име на спектакъла „Силата на приспивната песен“ на Кукления театър в Тбилиси, Грузия, се крие класически куклен театър със своите върхове и спадове. Пиесата на писателя Якоб Гогешвили е по мотиви от грузинска приказка – представлението предложи интересна история и кукли, автентични танци, добра игра и традиционни грузински песни, но сякаш нямаше изненада.

Спектакълът „Молиер“ на театъра от Познан закри „Панаира на куклите“ и остави странното чувство, че в едно представление е събрано всичко – и високо, и ниско, и и умела сатира, присъща на френския драматург, и скечове от днешния ден. Представлението е посветено на последните дни от живота на сатирика Жан-Батист Поклен, познат под артистичния псевдоним Молиер, а гротескните кукли в почти човешки ръст се бореха със страстите и двуличието и се колебаеха дали изкуството заслужава всички жертви.

Силна беше и българската селекция, а на кукленото представление за възрастни „Аз, Сизиф“ на „Пъпетс Лаб“ и театър „Азарян“ се падна честта да открие фестивала. Спектакълът на Веселка Кунчева идва с куп отличия и награди и беше едно от събитията през миналите сезони, на няколко пъти смени сцените, на които се играе, но без да загуби от силата си. Трескавото изследване на Веселка Кунчева и Мариета Голомехова за смисъла и пътя, по който е поел човек, освен всичко друго, носи и чисто естетическо удоволствие.

Българската селекция включваше още спектакъла, който работи като добре смазана машина „Огнивото“ по Х. Кр. Андерсен на режисьора

„Gran Panico al bazar“

Бисерка Колевска и ДКТ-Сливен, носител вече на няколко театрални награди, както и „Хензел и Гретел“ по Братя Грим на ДКТ „Константин Величков“ – Пазарджик. Столичният куклен театър излезе с премиерно представление, посветено на 70 - годишнината на театъра „Хуан Дариен – момчето тигър“ на Катя Петрова, за което местата се бяха изчерпали много преди премиерната дата да наближи. Сред другите представления на Столичния куклен театър бяха „Момче и вятър“ на Петър Пашов – спектакъл, направен с много въображение, в който дори зад класическата народна приказка прозираше история от днешния ден, „Малката кибритопродавачка“ на Тодор Вълв – познатата история, разказана по най-добрия начин.

Много може да се напише и за уличния театър – за шоуто на ТАС О ТАС от Франция „Излитане“, за огнените импровизирани представления, които събраха много публика на Театър ЖАР – „Вкуси карнавала“ и „Почувствай огъня“, за светещите френски барабанисти от MOZ DRUMS... Участниците следваха свой маршрут и бяха неувими по софийските улици и това беше най-хубавото – че можеш неочаквано да се натъкнеш на тях, че театърът беше залял улиците.

И накрая – може би трябва да се признае, че онзи случайно преминаващ мъж, който подслуша край театъра, беше прав. Този фестивал беше празник и за възрастните. Не само, защото тази година бяха включени много представления за възрастни. Но и заради хубавия жест на директора Кирякос Аргиропулос по време на фестивала да бъдат връчени почетни плакети на хората, които дълги години са работили в СКТ и за които куклите никога не са били само детска територия. ■

The 9th edition of the Festival included a rich variety of attractions – clowns, acrobats and dancers

The Holiday

of the Puppets

Olya Stoyanova

“What’s going on here?”, asked a slightly angry old man, who barely made his way through the people, crowding in front of Sofia Puppet Theater. “They are probably expecting a puppet theater show tonight”, said kindly a woman, standing close by. “Puppets? And where are the children then?”, he asked in astonishment and the couple passed by.

These were just a few phrases of a casually eavesdropped conversation. It must have been around the middle of September, the time of the International Festival for Street and Puppet Theater “Puppet Fair (2016)”, when an audience was gathering in front of the State Puppet Theater in Sofia – either for a theatre premiere or for the